

**Силабус освітнього компоненту
«КРАЄЗНАВСТВО І ТУРИСТИЧНА РОБОТА В ШКОЛІ»**

Галузь знань: А Освіта
Спеціальність: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність: А4.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Освітня програма: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Рік навчання: 2026-2027
Семестр: 2

Структурний підрозділ	Кафедра географії та методики її викладання, природничо-економічний факультет
Викладач: 	ПІБ: Касіяник Ігор Петрович Посада: доцент кафедри географії та методики її викладання Науковий ступінь: кандидат географічних наук Вчене звання: доцент E-mail: kasiianyk@kpnpu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), 6 ауд. (кафедра географії та методики її викладання). Профайл викладача: https://geo.kpnpu.edu.ua/sklad-kafedry/kasiianyk-igor-petrovych/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/course/view.php?id=1526
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредитів ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми здобуття вищої освіти	Очна, заочна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnpu.edu.ua/ Відвідування занять. Передбачається, що здобувачі вищої освіти систематично відвідуватимуть лекційні та практичні заняття, проявлятимуть старанність та відповідальність до навчання, вчасно виконуватимуть поставленні завдання, відпрацьовуватимуть пропущені заняття. Неформальна/інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення освітнього компоненту є організація краєзнавчої і туристичної діяльності в освітньому закладі.
Чому це треба вивчати?	Метою вивчення освітнього компоненту є підготовка здобувачів освіти до реалізації краєзнавчої і туристичної роботи в закладах освіти. Ознайомлення зі структурою

	краєзнавства як наукової дисципліни її функціональними особливостями та методами організації краєзнавчих досліджень; структурою туристичної роботи, основними її формами та принципами підготовки і реалізації туристичних заходів. Застосування зазначених компетентностей в процесі освітньої діяльності, польових практик, та самостійної навчально-дослідницької роботи. Застосування результатів для фахової реалізації у суміжних з освітою сферах професійної діяльності.
Яких результатів можна досягнути?	ПРН 21. Знати географічну термінологію та номенклатуру. ПРН 22. Описувати основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих компонентів, класифікувати зв'язки і залежності між компонентами ПРН 23. Знати та обґрунтовувати перебіг, причини і наслідки процесів, що відбуваються у природних і суспільних територіальних комплексах та їх компонентах.
Як можна використати набуті знання та уміння?	ЗК 09. Здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел. ЗК 10. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. СК 13. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій. СК 19. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи розвитку, значення для суспільства. СК 20. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному). СК 21. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності. СК 24. Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах. СК 27. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Краєзнавство 1.1. Загальні питання краєзнавства. 1.2. Основи географічного краєзнавства. 1.3. Історичне краєзнавство.. 1.4. Краєзнавча робота в закладах освіти. 1.5. Краєзнавча робота державних та громадських організацій. Змістовий модуль 2. Туристична робота в школі 2.1. Туризм. 2.2. Спорядження. 2.3. Туристичний похід. 2.4. Туристичні змагання.
Методи навчання	За джерелом інформації: - словесні: розповідь, пояснення, бесіда; - наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження; - практичні: вправи, практичні роботи; За ступенем керування здобувачами вищої освіти: - навчальна робота під керівництвом викладача; - самостійна робота з літературними джерелами; - письмова робота, лабораторна робота; Методи стимулювання інтересу до навчання: - навчальні дискусії; - створення ситуацій пізнавальної новизни; - створення ситуацій зацікавленості.
Інформаційне забезпечення	Література: 1. Браславська О. В. Рожі І.Г. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Умань: Візаві, 2023. 307 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/17285/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D1%96%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%202023.pdf

	2. Гарбар В.В., Касіяник І.П., Матуз О.В., Придеткевич С.С. «Краєзнавство і туристична робота в освітніх закладах» навчальний посібник. Кам'янець-Подільський / В.В. Гарбар, І.П. Касіяник, О.В. Матуз, С.С. Придеткевич - Видавничо-поліграфічне підприємство «'Апостроф». 2024. 94 с. 3. Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник. Київ: Університет 'Україна', 2022. 128 с. URL: http://195.20.96.242:5028/kvwmurl-s/docs/Tyrustuchne_krajeznastvo.pdf, 4. Жванко Л.М. Краєзнавство. Конспект лекцій. Харків: ХНАМ, 2010. 163 с. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/11324849.pdf 5. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання. Краєзнавство. 2015. № 3-4. - С. 110-123. URL: 6. Філоненко І.М. Краєзнавство і туризм: курс лекцій. Ніжин, 2020. 213 с. Додаткова 1. Касіяник І.П. Мисько В.З. Мендерецький В.В. Методика навчання географії: теоретичний аспект : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 234с. 3. Касіяник І., Мендерецький В., Касіяник Л., Матуз О., Вітвицький Я. Регіональні палеотури, як інтерактивна форма пізнання ландшафту в структурі геотуристичного маршруту «Terra Podolica»// Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль : Тайп, 2021. Вип. 2. (51). С. 121-128. 4. Костриця М. Ю. Національне краєзнавство: актуальні питання теорії і методології / М.Ю. Костриця // Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 3-9. 5. Кузьма-Качур М.І., Горват М.В. Основи краєзнавства. Навч. посібник. К.: Вид. Ліра, 2017, – 256 с. 6. Pisarenko, I. V. and Grigorenko, A. U. (2021), "The research of modern state and development perspective of sport tourism at Ukraine", <i>Ekonomika i suspilstvo</i>, vol. 33, pp. 25–28. 7. Godia, I. M. "Sport and wellness tourism at the wold and Ukraine: social and economic aspects", available at: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20332																						
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма здобуття вищої освіти: лекції (18 год.), практичні заняття (30 год.), самостійна робота (72 год.). Заочна форма здобуття вищої освіти: лекції (10 год.), практичні заняття (12 год.), самостійна робота (98 год.).																						
Система оцінювання результатів навчання	<table><tr><th colspan="4">Поточний і модульний контроль (50 балів)</th><th rowspan="3">СР</th><th rowspan="3">Іспит</th><th rowspan="3">Сума</th></tr><tr><th colspan="2">Змістовий модуль 1 (25 балів)</th><th colspan="2">Змістовий модуль 2 (25 балів)</th></tr><tr><th>Поточний контроль</th><th>МКР</th><th>Поточний контроль</th><th>МКР</th></tr><tr><td>15 балів</td><td>10 балів</td><td>15 балів</td><td>10 балів</td><td>10</td><td>40</td><td>100</td></tr></table> Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу. Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за практичні заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку за освітній компонент.	Поточний і модульний контроль (50 балів)				СР	Іспит	Сума	Змістовий модуль 1 (25 балів)		Змістовий модуль 2 (25 балів)		Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	15 балів	10 балів	15 балів	10 балів	10	40	100
Поточний і модульний контроль (50 балів)				СР	Іспит				Сума														
Змістовий модуль 1 (25 балів)		Змістовий модуль 2 (25 балів)																					
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР																				
15 балів	10 балів	15 балів	10 балів	10	40	100																	

	Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12. Початковий (понятійний): - здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих терміні та відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні» (1 бал); - здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику (2 бали); - здобувач намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом (3 бали). Середній (репродуктивний): - здобувач володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі (4 бали); - здобувач знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості висновки за алгоритмом, але його висновки не логічні, не послідовні (5 балів); - здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами (6 балів). Достатній (алгоритмічно дієвий): - здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми (7 балів); - знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; виконувати різні види аналізу, його відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати (8 балів); - здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички (9 балів). Високий (творчо-професійний): - здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси (10 балів); - здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію (11 балів); - здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається
--	--

	науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах (12 балів).
Поточний контроль	Практичні завдання, самостійна робота, модульний контроль
Підсумковий контроль	Екзамен
Локація	Згідно з розкладом